

της ἤδη, πάσχων δὲ πρὸ πολλοῦ καὶ ὑπεσκαμμένος ὑπὸ βίου ἀκολάστου, ἤγγιζεν εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ βίου. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, — ἔλεγον οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ τορικοῦ ὑπουργείου, ὁ δούξ Οὐέλλινγκτον, ὁ λόρδος Ἀβερδην, ὁ λόρδος Ἐλδον, — ἡ νόσος τοῦ βασιλέως εἶνε ἡ αἰτία τῆς παραιτήσεως τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου. Ἄφου ὁ πρίγκηψ εἶχε δώσει ὑπόσχεσιν καὶ τὴν ἀνακαλεῖ, μόνον σοβαρὰ καὶ αἰωνιδίως αἰτία δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν παλινωδίαν ταύτην· ὁ βασιλεὺς ἀποθνήσκει· ὁ δὲ διαδοχὸς του ὁ δούξ Κλαρεντίας, γέρον, ὀλίγον θὰ ἐπιζήσῃ καὶ δὲν θὰ καταλίπη κληρονόμους. Τίς ὁ διαδοχὸς τοῦ θρόνου; Μικρὰ νεάνις, ἡ θυγάτηρ τῆς δουκίσσης τοῦ Κέντ, ἡ νεαρὰ πριγκήπισσα Βικτωρία. Θεὸς τῆς Βικτωρίας, σύζυγος τῆς ὑπὸ τοῦ ἔθνους θρηνομένης πριγκήπισσης Καρλόττας, προτιμᾷ βεβχίως, ἔλεγον οὗτοι, τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Ἀγγλίας, ἔστω καὶ βραχεῖαν, τῆς ἑλληνικῆς βασιλείας, καὶ τότε θὰ δώσει τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου εἰς τοὺς φίλους του Οὐίγγους! — Εὐνόητον εἶνε ὅπως τοιαύτη ἰδέα καὶ τοιοῦτοι φόβοι ἠρέθιζον τοὺς Ἀγγλοὺς κυβερνήτας κατὰ τοῦ Λεοπόλδου· πιθανώτατον δὲ ὅτι οὗτοι κινούμενοι ὑπὸ τοῦ φόβου τῆς ὑποψηφιότητος εἰς τὸν ἀγγλικὸν θρόνον τοῦ Λεοπόλδου, εἶχον καταλίπη τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Φερδινάνδου τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ συνκίνησιν εἰς τὴν τοῦ Λεοπόλδου, ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος.

Οὐ μόνον δὲ οἱ Ἀγγλοὶ ὑπουργοὶ, ἀλλὰ καὶ ῥῶσσοι καὶ πρῶσσοι διπλωμάται, καὶ ὁ πρίγκηψ Λιεύεν καὶ ὁ περίφημος βαρὼν Στάν ταιαίτην ἔδιδον ἐξήγησιν τῆς παραιτήσεως τοῦ Λεοπόλδου. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σπουδαιότατον γαλλικὸν περιοδικόν, ἡ Ἐπιθεώρησις τῆς Γαλλίας τὸ συσταθὲν τῷ 1829 ὑπὸ τοῦ Γκιζὸ καὶ τοῦ Μπαράντ ἀδιστακτικῶς παρεδέχετο τὴν ἐξήγησιν ἐκείνην. «Πᾶς ὁ γινώσκων, ἔγραφε μὴν Ἰουλίῳ τοῦ 1830, ποῖον μέλλον ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως ἄνοιγεν εἰς τὸν φιλόδοξον πρίγκηπα, δὲν ἔχει ἀνάγκην πλειόνων ὅπως φωτισθῇ· αἱ ἀνακολουθίαι καὶ ἡ ἀλλόκοτος αὐτοῦ πολιτεία ἤδη ἐξηγοῦνται, ἀφου ἡ φιλοδοξία ἦτο τὸ πρῶτιστον ἐλατήριον τῆς διαγωγῆς του· εὐνόητον εἶνε ὅτι πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Ἰανουαρίου, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἶχε καλῶς τὴν υἰεῖαν, εἶχε ζητήσῃ ἀνευ ὄρων τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου, ὅτε ὁ βασιλεὺς εἶχε κακῶς ἐζήτηει νὰ κερδήσῃ καιρὸν καὶ νὰ παρατείνῃ τὸ ζήτημα, ὅτι τέλος, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀπριλίου, μὴ ὑπαρχούσης πλέον ἐλπίδος περὶ δικσώσεως τοῦ βασιλέως, δὲν ἐσκέφθη πλέον ἄλλο τι ἢ νὰ διακρῆξῃ τὰς διαπραγματεύσεις ὑπὸ εὐλογοφανῆ πρόφασιν...»

Ἐὰν δὲν μάς ἀπκτώσιν αἱ ἡμέτεραι πληρο-

φοραὶ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ πρίγκηπος, εἶνε οὗτος ἀνὴρ οὐχὶ τοσοῦτον φιλόδοξος ὅσον ἀπογοητευμένος, ἀγαπῶν τὴν δόξαν, ἀλλὰ ἀγαπῶν μάλλον αὐτῆς τὰς ἀνέσεις τοῦ βίου, καὶ ὅστις μὲ φαντασίαν γερμανικῆν, παθαινομένην ζῶηρῶς διὰ πᾶν τι νέον, συνονοῖ, ὡς συμβαίνει συχνάκις, ἐνέργειαν κωθρᾶν, ἀποδυσπετοῦσαν εὐκόλως πρὸς τὰς δυσχερείας τοῦ ἔργου. Οἱ τοιοῦτοι χαρακτῆρες εὐκόλως ἔλκονται πρὸς τι νέον ταχέως ἐνθουσιῶσι, διότι λαμβάνουσι κατ' ἀρχὰς ὑπ' ὄψιν μόνον τὴν καλὴν ὄψιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἀποθαρρύνονται ὡπαύτως ταχύτερον, διότι ἀφου λάθωσιν ἀπαξ μίαν ἀπόφασιν, δὲν βλέπουσι πλέον ἢ τὸ δυσχερὲς μέρος τῆς ἐκτελέσεως τῆς...»

(Ἐπεταὶ συνέχεια)

ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'.

Τὸ ζυθοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Βλονδὲλ.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ γάμου του ὁ Ρίσερ εἶχε διακόψῃ τὰς εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον ἐπισκέψεις του. Ἡ Σιδωνία θὰ ἠὲ χαριστεῖτο βλέπουσα αὐτὸν ἐξερχόμενον τὴν ἐσπέραν ἵνα πορευθῆ εἰς πολυτελεῖ τινα λίσχην, εἰς ὁμήγυριν ἀνδρῶν πλουσίων καὶ καλῶς ἐνδεδυμένων· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐπέστρεφεν ἐκ νέου μετὰξὺ τοῦ καπνοῦ τῶν καπνοσυρίγγων πρὸς τὴν ὁμάδα τῶν παλαιῶν του φίλων, τοῦ Σιγισμόνδου, τοῦ Δελομπέλ, τοῦ πατρὸς τῆς, τὴν ἐταπεινὸν, τὴν κατέθλιβεν. Διὰ τοῦτο ὁ Ρίσερ δὲν μετέβαινε πλέον ἐκεῖ καὶ τοῦτο ὁπωσοῦν τὸν ἐλύπει. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζυθοπωλεῖον κείμενον εἰς μίαν λησμονημένην γωνίαν τῶν παλαιῶν Παρισίων ἦτο δι' αὐτὸν οἰονεὶ ἀνάμνησις τῆς πατρίου του χώρας. Ἡ σπανιότης τῶν ἀμαξῶν, τὰ ὑψηλὰ κίχλιδωτὰ παρὰθυρα τῶν ἰσογειῶν τῶν οἰκιῶν, ἡ ὁσμὴ τῶν φαρμάκων καὶ τῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων ἢ ἀναδιδομένη ἐκ τῶν παρ' αὐτῆ φαρμακείων ἀπέδιδον εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν ὁδὸν Βλονδὲλ ἀόριστον ὁμοιότητα μὲ τινὰς ὁδοὺς τῆς Βασιλείας ἢ τῆς Ζυρίχης. Τὸ ξενοδοχεῖον διηθύνετο παρὰ τινος Ἑλβετοῦ καὶ ἦτο πλήρες συμπατριωτῶν του. Ὅσκις ἡ θύρα ἠνοιγετο, ἀναμέσον τῆς ἡμίχλης τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν τραγέων φθόγγων τῆς γλώσσης τῶν κατοίκων τοῦ Βορρα, διεφαίνετο ὡς ὄπτασις μίαν αἴθουσα χαμηλή, μὲ χειρομῆρια κρεμάμενα ἐκ τῶν δοκῶν, μὲ βαρέλια ζύθου παρατεταγμένα ἐν γραμμῇ, μὲ τὸ ἔδαφος ἀφειδῶς ἐπεστρωμένον διὰ ῥινομά-

των ξύλου, ἐπὶ τῆς μεγάλης δὲ τραπέζης τοῦ συναλλακτηρίου διεκρίνοντο μεγάλοι λοπάδες πλήρεις γεωμήλων ἐχόντων τὴν σάρκα ὑπέρυθρον ὡς κάστανα, καὶ κάνιστρα πλήρη πράχτελ προσφάτως ἐξαχθέντων ἐκ τοῦ κλιθάνου καὶ ἐπιπεπασμένων διὰ λευκοῦ ἄλατος.

Ἐπὶ εἰκοσαετιᾶν ὀλόκληρον ὁ Ῥίσελρ εἶχεν ἐκεῖ ἀποτεθειμένην τὴν καπνοσύριγγά του, μακρὰν καπνοσύριγγα σημειουμένην διὰ τοῦ ὀνόματός του ἐπὶ τῆς σκευοθήκης τῶν τακτικῶν θαμιστῶν καὶ τὸ ἰδιαίτερόν του τραπέζιον ὅπου παρεκάθητο μετ' αὐτοῦ τινες συμπατριῶται εἰρηνικοί, σιωπηλοί, ἀκροῦμενοι μετὰ θαυμασμοῦ, χωρὶς νὰ τὰς ἐννοῶσι, τὰς ἀτελευτήτους συζητήσεις τοῦ Σέβη καὶ τοῦ Δελομπέλ. Ἀφοῦ ὁ Ῥίσελρ ἔλειψε καὶ οἱ δύο τελευταῖοι οὗτοι ἐγκατέλιπον ἐπίσης τὸ ζυθοπωλεῖον διὰ πολλοὺς ἰσχυροὺς λόγους. Ἐν πρώτοις ὁ κ. Σέβης κατῶκει νῦν πολὺ μακρὰν. Χάρις εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ τέκνου τοῦ ἐπραγματοποιήθη τέλος τὸ διακαῆς ὄνειρον τοῦ βίου του.

— Ὅταν γείνω πλούσιος, ἔλεγε πάντοτε ὁ ἀνθρωπίσκος, ἐντὸς τῆς μελαγχολικῆς αὐτοῦ κατοικίας ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Ἐλους θὰ ἔχω ἓνα σπίτι ἰδικόν μου εἰς τὴν ἄκρην τῶν Παρισίων, με ἓνα μικρὸν κῆπον, τὸν ὁποῖον θὰ σκάπτω καὶ θὰ ποτιζῶ μόνος μου. Διὰ τὴν ὑγείαν μου θὰ εἶνε αὐτὸ προτιμότερον ἀπὸ ὅλας τὰς συγκινήσεις τῆς πρωτευούσης.

Καὶ ὅμως, ἰδοῦ, εἶχε τῶρα τὴν οἰκίαν, ἣν ὠνειροπόλει, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠὺχαριστεῖτο!

Ἐκεῖτο ἐν Μοντροῦζ ἡ οἰκία αὕτη πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ φυλακείου τοῦ δημοτικοῦ φόρου «Μικρὰ ἐξοχικὴ οἰκία μετὰ κήπου» ἔγραφε τὸ ἐνοικιαστήριον, οὗ ὁ τετραγωνικὸς χάρτης παρεῖχε περιπυ ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν διαστάσεων τοῦ κτήματος. Ὁ χάρτης τῶν τοίχων ἦτο καινουργῆς, αἱ ζωγραφίαι πρόσφατοι. Ἐν βυτίον ὕδατος διὰ τὸν ποτισμὸν κείμενον παραπλευρῶς τῆς διὰ τὴν ἀναδενδράδα σκιαδὸς ἀνεπλήρου δῆθεν τὴν δεξαμενὴν. Προσθετόν δὲ εἰς ὅλα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα ὅτι εἰς φραγμὸς μόνον διεχώριζε τὸν παρὰδεισον αὐτὸν ἀπὸ μίαν ἄλλην ἀξοχικὴν οἰκίαν μετὰ κήπου» ἀκριβῶς τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἔνθα κατῶκει ὁ ταμίης Σιγισμῦνδος Πλανῆς καὶ ἡ ἀδελφὴ του. Διὰ τὴν κυρίαν Σέβη ἡ γειτονία εἶτο πολὺτιμος. Ὅσακις ἡ ἀγαθὴ γυνὴ ἐπληττε, μετέφερε τὸ ὕλικόν διὰ τὸ πλέξιμον καὶ διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν παλαιῶν ἱματίων εἰς τὴν σκιαδὰ τῆς γεροντοκόρης, ἣν ἀπεθάμβου διὰ τῶν διηγήσεών της περὶ τῶν παρελθόντων μεγαλείων της. Δυστυχῶς ὁ σύζυγός της δὲν εἶχε τὰς αὐτὰς ἐπασχολήσεις.

Κατ' ἀρχὰς τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς. Τὸ θέρος εὕρισκετο περὶ τὰ μέσα του. Ὁ κ. Σέβης διαρκῶς ἄνευ ἐπενδύτου με τὰς χειρῖδας τοῦ

ὑποκαμίσου, ἠσχολεῖτο περὶ τὴν ἐγκατάστασιν. Καὶ αὕτη ἡ θέσις ἐν ἣ ἔμελλε νὰ προσηλωθῇ τὸ ἐλάχιστον καρφίον ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐγίνετο ἀντικείμενον ὀκνηρῶν συνδιασκέψεων καὶ ἀτελευτήτων συζητήσεων. Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ ὡς πρὸς τὸν κῆπον. Εἶχεν ἀποφασίσῃ κατ' ἀρχὰς νὰ τοῦ δώσῃ ῥυθμὸν ἀγγλικόν, με πρασιάς πάντοτε χλοεράς, με δενδροστοιχίας κυκλοτερῶς σκιαζόμενας ὑπὸ συστάδων θάμνων. Ἀλλὰ τί ὁ διάβολος ὅπου οἱ θάμνοι ἐβράδυναν ν' ἀναπτυσθῶσιν!

— Μὰ τὸν Θεόν! ἔτσι μοῦ ἔρχεται ἡ ὄρεξις νὰ τὸν κάμω λαχανόκηπον, ἔλεγεν ὁ ἀνυπόμονος ἀνθρωπίσκος.

Καὶ ἔκτοτε ἄλλο τι δὲν ὠνειροπόλει εἰμὴ φυτείας ὀσπρίων, καὶ φασόλια καὶ καρπούς. Ἐσκαπτε δι' ὅλης τῆς πρωίας πολλάκις, συνωφρωμένος με ἥθος περιφροντι, ἀπομάστων τὸ μέτωπον ἐπιδεικτικῶς ἔμπροσθεν τῆς συζύγου του διὰ νὰ τὴν ἀναγκάσῃ νὰ εἴπῃ:

— Μὰ δὲν ἀναπαύεσαι, καλέ! ... θὰ σκοτωθῆς ἔτσι.

Ἐπὶ τέλους ὁ κῆπος ἔμεινεν ἀνάμικτος, παράγων ἄνθη καὶ καρπούς, ὧν ἐν καυτῷ ἀνθῶν καὶ λαχανόκηπος. Ὅσακις ἐπορεύετο εἰς Παρισίους ὁ κ. Σέβης ἐφρόντιζε νὰ στολιζῇ τὴν κομμοδοχὴν του με ἓν ῥόδον ἐκ τοῦ κήπου του.

Ἐνόσφ διήρκει ἡ θερινὴ ἐποχὴ, οἱ ἀπλοῖκοι ἀνθρωποὶ δὲν ἀπέκαμον θαυμάζοντες τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὀπισθεν τῶν ὀχυρωμάτων, τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας, τὸν κελὸν ἀέρα τῆς ἐξοχῆς. Ἐνίοτε τὴν ἐσπέραν, ἀνοικτῶν ὄντων τῶν παραθύρων ἔψαλλον διωθῆναι τινὰ, ἐνώπιον δὲ τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, οἵτινες ἀνέτελλον καθ' ἣν ὥραν ἀνήπτοντο καὶ οἱ φανοὶ τοῦ κυκλικοῦ σιδηροδρόμου, ὁ Φερδινάνδος καθίστατο λυρικός... Ἄλλ' ὅτε ἐπῆλθεν ἡ βροχὴ καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἐξέρχηται! ... οἷα μελαγχολία! Ἡ κυρία Σέβη, γησιᾶ παρισινὴ ἐπέζητει τοὺς δρομίσκους τῆς συνοικίας τοῦ Ἐλους, τὰς ἐκδρομὰς της μέχρι τῆς ἀγορᾶς ἢ τὰ ἐδωδιμοπωλεῖα τῆς συνοικίας.

Καθημένη πλησίον τοῦ παραθύρου εἰς τὴν συνῆθη θέσιν ἔνθα ἔμενε παρατηροῦσα καὶ βᾶπτουσα ἔβλεπε τὸ μικρὸν ὕγρον κηπάριον, ἔνθα τὰ ἄνθη καὶ τὰ χόρτα ξηρὰ ἦδη καὶ μεμαραμένα ἀπεσπῶντο ἀφ' ἐαυτῶν ἀπὸ τοῦ ἔρκους τῶν μετὰ τινος οἰονεὶ κοπώσεως, τὴν μακρὰν γραμμὴν τῶν πάντοτε χλοερῶν ἀνωφερειῶν καὶ εἰς τὴν γωνίαν ὁδοῦ τινος ὀλίγον ἀπωτέρω, τὸν σταθμὸν τῶν λεωφορείων τῶν Παρισίων με πάντα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως ἐξ ὧν διέρχονται ἀναγεγραμμένα διὰ προκλητικῶν γραμμῶν ἐπὶ τῶν ἐστιβωμένων αὐτῶν πλευρῶν Ὅσακις ἐκάστοτε ἐν τῶν τοιοῦτων λεωφορείων ἐκινεῖτο βαρέως ὅπως ἀναχωρήσῃ, τὸ παρηκολούθει διὰ

του βλέμματος ως υπάλληλός τις ἐν Καυένη ἢ Νουμέφ βλέπει τὸ ἀτμόπλοιο ὅταν ἐπιστρέφῃ εἰς Εὐρώπην, συνεταξείδευε νοερώς μετ' αὐτοῦ, γινώσκουσα ἀκριβῶς εἰς ποῖον σημεῖον ἐμελλε νὰ σταματήσῃ, εἰς ποῖον ἄλλο ἐμελλε νὰ κάμψῃ τὴν ὁδὸν βαρέως στρεφόμενον, ψαῦον σχεδὸν διὰ τῶν τροχῶν του τὰ παράθυρα τῶν ἐργοστασίων.

Ἄφου εὐρέθη δεσμώτης ὁ κ. Σέβης ἐγένετο φοβερός. Δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν κηπουρικὴν. Τὴν Κυριακὴν ὁ περὶ τὰ ὀχυρώματα χώρος ἦτο ἔρημος· δὲν ἦτο πλέον δυνατόν νὰ περιφέρηται μεταξύ τῶν χαμαὶ ἐπὶ τῆς χλόης γευματιζουσῶν οικογενειῶν τῶν ἐργατῶν οἰκείως, φέρων τὰς κεντητὰς ἐμβάδας του, μὲ ὅλην τὴν ἐξουσίαν πλουσίου κτηματίου ἐγγὺς κατοικοῦντος. Αὐτὸ ἰδίως τὸν ἐθλίβε διότι πάντοτε κατείχετο ὑπὸ τοῦ πόθου ὅπως οἱ ἄλλοι ἀσχολῶνται περὶ αὐτοῦ. Ἐκτοτε δὲ μὴ γινώσκων πλέον τί νὰ πράξῃ, μὴ εὐρίσκων τινὰ πρὸς ὃν νὰ ἐπιδειχθῇ, ὅστις ν' ἀκούσῃ τὰ σχέδιά του, τὰς ἱστορίας του, τὴν διήγησιν τοῦ συμβάντος εἰς τὸν δούκα τοῦ Ὀρλεάν ἀτυχήματος—παρόμοιόν τι, ὡς γνωρίζετε, εἶχε συμβῆ καὶ εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν νεότητά του—δ' ἀτυχῆς Φερδινάνδος βραγαδαίως ἀπέτεινεν ἐπιπλήξεις πρὸς τὴν σύζυγόν του :

— Ἡ κόρη σου μᾶς ἐξορίζει. Ἡ κόρη σου ἐντρέπεται διότι μᾶς ἔχει γονεῖς...

Καὶ δὲν ἤκούετο ἄλλο τι πλέον εἰμὴ « ἡ κόρη σου... ἡ κόρη σου... » Ἐπειδὴ ἀφότου ἐξηρηθίσθη κατὰ τῆς Σιδωνίας, τὴν ἀπηρεῖτο. ἀφίπων εἰς τὴν σύζυγόν του πᾶσαν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἀποτροπαίου καὶ ἀστόργου ἐκείνου τέκνου. Ἦτο ἀληθῆς ἀνακούφισις διὰ τὴν ταλαιπωρον κυρίαν Σέβη ὁσάκις ὁ σύζυγός της ἀνῆρχετο εἰς τὴν λεωφορείαν τοῦ ἐγγυῆ σταθμοῦ ὅπως μεταβῇ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Δελομπέλ, οὗ ἡ ὀκνηρὰ περιπλάνησις ἦτο πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν του, καὶ ἐκμυστηρευθῆ εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ παράπονα καὶ τὴν μνησικακίαν, ἣν ἔτρεφε κατὰ τοῦ γαμβροῦ του καὶ τῆς θυγατρὸς του.

Καὶ ὁ ἐνδοξὸς Δελομπέλ ἐμνησικακεῖ ἐπίσης κατὰ τοῦ Ῥίσιερ καὶ εὐχαρίστως κατελάλει κατ' αὐτοῦ.

Ὁ μέγας ἀνὴρ ἤλπιζεν ὅτι ἐμελλε νὰ καταστῇ ἀπαραίτητος εἰς τὴν νέαν οικογένειαν, νὰ γείνη ὁ διοργανωτὴς τῶν ἐορτῶν της, ὁ μόνος κριτὴς εἰς τὰ ζητήματα τῆς φιλοκαλίας. Ἀπεναντίας ἡ Σιδωνία τὸν ὑπεδέχετο ψυχρότατα καὶ ὁ Ῥίσιερ οὐδὲ κἄν τὸν προσεκάλει πλέον εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον. Ἐν τούτοις ὁ ἠθοποιὸς δὲν παρεπονείτο μεγαλοφώνως, ὁσάκις δὲ συνήντα τὸν φίλον του ἀπέτεινεν αὐτῷ παντοίας φιλοφρονήσεις καὶ κολακείας καὶ τοῦτο καθότι ἐμελλε νὰ τὸν λάβῃ ἀνάγκην.

Ἀποκαμῶν ν' ἀναμείνη ἐπὶ πλέον τὸν μεγαγοφῶα διευθυντὴν, μὴ βλέπων προσεγγίζον τὸ ἐνδοξὸν στάδιον, εἰς ὃ πρὸ τῶσων ἐτῶν ἤλπιζεν ὁ Δελομπέλ συνέλαβε τὸ σχέδιον ν' ἀγοράσῃ ἐν θέατρον καὶ νὰ τὸ ἐκμεταλλευθῇ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Διὰ τὰ κεφάλαια ἐστήριξε τὰς ἐλπίδας του ἐπὶ τοῦ Ῥίσιερ. Ἀκριβῶς δὲ τότε ἐπωλεῖτο μικρόν τι θέατρον κείμενον ἐπὶ τῆς λεωφόρου Τάμπλ, ἐξ αἰτίας τῆς χρεοκοπίας τοῦ διευθυντοῦ του Κατ' ἀρχᾶς ὁ Δελομπέλ ὠμίλησε περὶ τούτου πρὸς τὸν Ῥίσιερ λίαν ἀορίστως· ὑπὸ τύπον ὅλως ὑποθετικόν : « Εἶνε καλὴ δουλειὰ !... » Ὁ Ῥίσιερ ἠκροῶτο μὲ τὸ σύνθημα φλέγμα λέγων : « Πράγματι, θὰ ἦτο πολὺ καλὴ δουλειὰ διὰ σὰς... » Ἐπειτα ὅτε ἡ πρότασις ἐγένετο σαφεστέρα, μὴ τολμῶν ν' ἀπαντήσῃ ἀρνητικῶς κατέφυγεν ὀπισθέντων : « νὰ ἰδοῦμεν... ἀργότερα... δὲν λέγω ὄχι... » τέλος δὲ ἀπήγγειλε τὴν ἐξῆς ἀτυχῆ φράσιν : « Πρέπει κανεὶς νὰ ἰδῇ τὸν προὔπολογισμόν. »

Ἐπὶ ὅκτω ἡμέρας ὁ ἠθοποιὸς εἰργάσθη πυρετωδῶς, κατέστρωσε σχέδια, παρέταξεν ἀριθμούς, καθήμενος μεταξύ τῶν δύο γυναικῶν, αἵτινες τὸν παρετήρουν μετὰ θαυμασμοῦ, μεθυσκόμεναι ἐκ τοῦ νέου αὐτοῦ ὀνείρου. Εἰς τὴν οἰκίαν ἐνθα κατόκει ἐλέγετο ἡδῆ : « Ὁ κ. Δελομπέλ θ' ἀγοράσῃ ἓνα θέατρον. » Εἰς τὸ βουλευδάρτον, εἰς τὰ καφενεῖα ἐνθα συχναζοῦν οἱ ἠθοποιοί, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῆς τῆς ἀγορᾶς. Ὁ Δελομπέλ δὲν ἀπέκρυπτεν ὅτι εἶχεν εὖρη προμηθευτὴν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων· τούτου ἕνεκα περιεστοιχίζετο ὑπὸ πλήθους ἀέργων ἠθοποιῶν, ὑπὸ παλαιῶν συναδέλφων, οἵτινες ἔτυπτον οἰκείως τὸν ὄμῶν του, καὶ συνίστων ἑαυτοὺς εἰς τὴν μνήμην του : « Σέυρεις, παλῆ συντροφε !... » Αὐτὸς ὑπέσχετο θέσεις, προεγεματίζεν εἰς τὸ καφενεῖον, ἔγραφεν αὐτόθι ἐπιστολάς, ἐχαιρέτιζε διὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων τοὺς εἰσερχομένους, διεξῆγε ζωποτάτας συνομιλίας μετὰ τινος ἄλλου κατ' ἰδίαν καὶ παράμερα. Ἦδη δύο δραματογράφοι ἐλείπειν ἀνεγνωσαν εἰς αὐτὸν ἐν δρᾶμα εἰς ἑπτὰ εἰκόνας, « τὸ ὁποῖον τοῦ ἤρχετο περίφημα » ὡς πρῶτον ἔργον διὰ τὴν ἐναρξιν. Ἐλέγε : « τὸ θεατρὸν μου » καὶ ἀπηύθυνον ἡδῆ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς μὲ ἐπιγραφὴν : « Πρὸς τὸν κ. Δελομπέλ, διευθυντὴν. »

Ἄφου κατέστρωσε τοὺς λογαριασμούς καὶ τὸν προὔπολογισμόν ἐπορεύθη πρὸς συνάντησιν τοῦ Ῥίσιερ εἰς τὸ ἐργοστάσιον. Ἰλὴν οὗτος λίαν ἀπησχολημένος ὢν ὤρισε αὐτῷ συνέντευξιν εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον τῆς ὁδοῦ Βλονδέλ. Τὴν ἐσπέραν ὁ Δελομπέλ φθάσας πρῶτος εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον, ἐκάθησε παρὰ τὸ συνῆδες τραπέζιον, ἐζήτησε μίαν ὀκάν καὶ δύο ποτήρια καὶ ἀνέμενε. Ἀνέμενε ἐπὶ πολὺ, προσηλωμένον ἔχων τὸ βλέμμα

ἐπὶ τῆς θύρας, φρικῶν ἐξ ἀνυπομονησίας. Ἄλλ' ὁ Ρίσιερ δὲν ἤρχετο. Ὅσακις εἰσῆρχετό τις, ὁ ἠθοποιὸς ἐστρέφετο. Εἶχεν ἀποθήσῃ τὰ ἐγγράφα του ἐπὶ τοῦ τραπέζιου καὶ τ' ἀνεγίνωσκε μετὰ νευμάτων καὶ κινήσεων τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειλέων.

Ἡ ἐπιχείρησις ἦτο λαμπρά, ἐξοχος! Ἦδη ἔβλεπε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑποκρινόμενον — διότι αὐτὸ ἦτο τὸ κυριώτερον — εἰς θεάτρον ἰδικὸν του, μέρη γεγραμμένα ἐπίτηδες δι' αὐτὸν, διὰ τὴν ἰκανότητά του, ἅτινα θὰ παρῆγον τὴν δέουσαν ἐντύπωσιν...

Αἴφνης ἡ θύρα ἠνεψόθη καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καπνοῦ τῶν καπνοσυρίγγων ἐνεφανίσθη ὁ κ. Σέβης. Ἐξεπλάγη καὶ δυσηρεστήθη ἰδὼν τὸν Δελομπέλ ἐκεῖ ὅσον καὶ ὁ Δελομπέλ ἰδὼν αὐτόν. Εἶχε γράψῃ εἰς τὸν γαμβρὸν του ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ περὶ σοβαρωτάτου ἀντικειμένου καὶ ὅτι θὰ τὸν ἀνέμενε εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον. Ἐπρόκειτο περὶ ὑποθέσεως τιμῆς, τὴν ὁποῖαν ὄφειλον νὰ διεξαγάγωσι ἀναμεταξύ των, οἱ δύο ἄνδρες. Τὸ ἀληθές εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν δῆθεν ὑπόθεσιν τιμῆς ἦτο ὅτι ὁ κ. Σέβης εἶχε παραιτήσῃ τὴν ἐν Μοντροῦζ μικρὰν οἰκίαν, καὶ εἶχεν ἐνοικιάσῃ ἐν τῇ ὁδῷ Μάιλ εἰς τὸ μέσον τῆς ἐμπορικῆς συνοικίας, ἐν μαγαζεῖον μετὰ δωματιῶν ὑπεράνω αὐτοῦ. Μαγαζεῖον; . . . μάλιστα, κύριοι! Καὶ τῶρα ἐπτοημένος διὰ τὴν τολμηρὰν του ἀπόφασιν, ἀνησύχει καὶ ἀνυπομονεῖ ἕως νὰ μάθῃ τί θὰ ἔλεγε περὶ αὐτῆς ἡ θυγάτηρ του, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ τὸ μαγαζεῖον ἐστοιχίζε πολὺ περισσότερον ἢ ὁ ἐν Μοντροῦζ οἰκίσκος καὶ ἦτο ἀνάγκη ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ προβῇ ἅμα τῇ ἐγκαταστάσει εἰς δαπανηρὰς τινὰς ἐπιδιωρώσεις. Γινώσκων πρὸ πολλοῦ τὴν καλοκαγαθίαν τοῦ γαμβροῦ του ὁ Δελομπέλ ἠθέλησε ν' ἀποταθῇ κατ' ἀρχὰς πρὸς αὐτὸν ἐλπίζων νὰ τὸν προστελέσῃ εἰς τὰ σχέδιά του καὶ νὰ καταλίπῃ εἰς αὐτὸν τὴν εὐθύνην τοῦ οἰκιακοῦ ἐκείνου πραξικοπήματος. Ἀντὶ τοῦ Ῥίσιερ ὅμως εὗρισκεν αὐτόθι τὸν Δελομπέλ.

Ἐρριψαν ἐπ' ἀλλήλων βλέμμα κκεντρεχὲς ὡς δύο κύνες συνκινώμενοι πρὸ τοῦ αὐτοῦ πινάκιου. Ἐκάτερος ἐνόησε τί ἐζήτει ὁ ἄλλος καὶ οὔτε κἀν προσεπάθησαν νὰ υποκριθῶσιν.

— Δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ γαμβρός μου; ἠρώτησεν ὁ κ. Σέβης προσηλῶν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐκτεθειμένων ἐγγράφων καὶ τομίζων τὴν λέξιν « γαμβρός μου » διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ὁ Ῥίσιερ ἦτο ἰδικὸς του γαμβρός καὶ οὐχὶ ἄλλου τινός.

— Τὸν περιμένω, ἀπήντησεν ὁ Δελομπέλ συνάζων τὰ ἐγγράφα του.

Καὶ μὲ χεῖλην συνεσφιγμένα, μετ' ἀξιοπρεπείας, μυστηριώδους, θεατρικῶς πάντοτε προσέθηκε:

— Πρόκειται περὶ σπουδαιοτάτης ὑποθέσεως.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης διὰ σπουδαιοτάτην ὑπόθεσιν ἦλθα, εἶπεν ὁ κ. Σέβης, οὔτινος αἰ ὀλίγαι ἐπὶ τοῦ κρανίου τρίχες ἠνωρθώθησαν ὡς τοῦ ἀκανθοχοίρου.

Ταυτοχρόνως δὲ πλησιάζας ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντροῦ παραπλευρῶς τοῦ Δελομπέλ. ἐζήτησε ὡς αὐτὸς μίαν ὀκάν καὶ δύο ποτήρια, εἶτα δὲ μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια καὶ στηρίζων τὰ νῶτα εἰς τὸν τοίχον, ἀνέμενε. Τὰ δύο ἐκεῖνα κενὰ ποτήρια, κείμενα ἀντικρὺ ἀλλήλων καὶ προωρισμένα διὰ τὸ αὐτὸ ἀπὸν ὑποκειμένον ἐφαίνοντο οἷονεὶ προκαλοῦντα ἀλλήλα.

Καὶ ὁ Ρίσιερ ἐν τοσοῦτω δὲν ἐφάνετο.

Οἱ δύο ζυθοπόται σιωπηλοὶ, ἡδημόνου, ἀνεκινούντο ἐπὶ τοῦ θρανίου των καὶ ὁ καθεὶς αὐτῶν ἠλπίζεν ὅτι ὁ ἄλλος ἐπὶ τέλους ἐμελλε νὰ βαρυνθῇ καὶ νὰ φύγῃ.

Τέλος ἡ δυσθυμία των ἐξεχείλισε καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ ἐστράφη πᾶσα κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς Ῥίσιερ.

— Τί ἀπρέπεια! νὰ κάμνῃ νὰ τὸν περιμένῃ τόσην ὥραν ἓνας ἄνθρωπος τῆς ἡλικίας μου! ἤρχιστε λέγων ὁ κ. Σέβης, ὅστις οὐδέποτε ἐπεκαλεῖτο τὴν ἡλικίαν του εἰμὴ εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις.

Ὁ κ. Δελομπέλ ὑπέλαθε:

— Νομίζω τῷ ὄντι ὅτι μὰς ἐμπαίζει!

Ὁ δὲ ἄλλος:

— Ὁ κύριος βέβαια θὰ εἶχε σήμερα προσκεκλημένους εἰς τὸ τραπέζι του!

— Καὶ τί προσκεκλημένους!... εἶπε περιφρονητικῶς ὁ ἐνδοξος Δελομπέλ, εἰς οὗ τὸ πνεῦμα ἐξηγεῖροντο ἡδη θλιβεραὶ ἀκαμνήσεις.

— Τὸ ἀληθές εἶνε... ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Σέβης...

Ἐπλησίασαν πρὸς ἀλλήλους καὶ συνωμίλησαν. Ἀμφότεροι ἐμνησικακούν κατὰ τοῦ Ῥίσιερ καὶ τῆς Σιδωνίας. Ἐξωμολογήθησαν λοιπὸν ἀμοιβαίως τὰ παράπονά των. Ὁ Ρίσιερ αὐτὸς μὲ ὅλους τοὺς καλοκαγάθους τρόπους του δὲν ἦτο κατὰ βάθος παρὰ ἐγωϊστής καὶ νεόπλουτος: ἐχλευάζον τὴν προφορὰν του, τὸ ἦθος του, ἐμιμοῦντο μερικὰ ἐλαττώματά του. Ὁμίλησαν κατόπιν περὶ τοῦ οἰκιακοῦ του βίου καὶ ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἀνεκοίνουν ἐμπιστευτικῶς πρὸς ἀλλήλους τὰς ἰδέας των, ἐγέλων οἰκειῶς συμφιλιωθέντες καὶ αὐτίς.

Ὁ κ. Σέβης ἦτο τολμηρὸς περὶ τὰς ἐκφράσεις του.

— Νὰ προσέξῃ καλά! ἔλεγεν: ἔκαμε τὴν ἀνοησίαν ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τὸ παιδί των ἂν τοῦ συμβῇ τίποτε, δὲν πρέπει καθόλου νὰ μὰς αἰτιάται. Μία νέα ἡ ὁποία δὲν ἔχει τὸ παράδειγμα τῶν γονέων της ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια της πάντοτε... καταλαμβάνεις!

— Βέβαια, βέβαια! ἔλεγεν ὁ Δελομπέλ· μά-
λιστα ἀφοῦ ἡ Σιδωνία ἔγεινε πολὺ φιλάρεσκος...
Ἐπὶ τέλους τί τὰ θέλεις;.. Θὰ πάθῃ ὅ,τι τοῦ
ἄξιζει. Μήπως ἦτο πρόπον ἕνας ἄνθρωπος τῆς
ἡλικίας του νά.... Σιωπή! Ἴδου αὐτός.

Ἐνῶ ὁ Ῥίσιερ εἶχεν εἰσέλθῃ καὶ ἐπλησίαζε δια-
μειβῶν χειραψίας μετὰ πάντων σχεδὸν τῶν ἐν
τῷ ζυθοπωλείῳ καθημένων.

Μεταξὺ τῶν τριῶν φίλων ἐπεκράτησε πρὸς
στιγμὴν ποιά τις στενοχωρία. Ὁ Ῥίσιερ ἐδι-
καιολογήθη ὅπως κάλλιον ἠδύνατο. Εἶχε μεί-
νῃ ἄργα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ, ἐπειδὴ ἡ Σιδωνία
εἶχεν ἐπισκέψεις — ὁ Δελομπέλ ἐκτύπησε διὰ
τοῦ ποδὸς τὸν κ. Σέβης ὑπὸ τὴν τράπεζαν —
ἐνῶ δὲ συνωμίλει ὁ ταλαίπωρος ἵστατο ἀμη-
χανῶν πρὸ τῶν δύο κενῶν ποτηρίων, μὴ γι-
νώσκων ἔμπροσθεν τίνος ἐπὶ τέλους ὄφειλε νὰ
καθήσῃ.

Ἐνῶ ὁ Δελομπέλ ἐφάνη μεγάλθυμος.

— Ἐχετε νὰ συνομιλήσετε, κύριοι, εἶπε· νὰ
μὴ σὰς στενοχωρῶ ἐγώ.

Καὶ ἐψιθύρισε νεύων διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ πρὸς
τὸν Ῥίσιερ:

— Ἐχῶ τὰ ἔγγραφα.

— Τὰ ἔγγραφα; .. εἶπεν ὁ Ῥίσιερ ἐκπεπληγ-
μένος.

— Τὸν προὔπολογισμόν... εἶπε κρυφίως ὁ
ἠθοποιός.

Καὶ μετὰ τοῦτο προσποιούμενος ἐπιδεικτι-
κῶς τὸν διακριτικὸν ἄνθρωπον ἀπεσύρθη εἰς τὴν
γωνίαν καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐγ-
γράφων, ἐρείδων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν
καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὠτων.

Πλησίον αὐτοῦ οἱ ἄλλοι δύο συνωμίλου κατ'
ἀρχὰς ταπεινῇ τῇ φωνῇ, εἶτα μεγαλοφώνως
διότι ἡ φύσει ὀξεῖα φωνὴ τοῦ κ. Σέβης δὲν ἠδύ-
νατο νὰ ὑποταχθῇ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸ μετριοφώ-
ως λαλεῖν... Δὲν ἦτο δὲ καὶ τὸσον γέρον ὥστε
νὰ ταφῇ ἀπὸ τὰ τώρα!.. τί διάβολο!.. Βέ-
βαια θ' ἀπέθνησκεν ἀπὸ πληξίν ἂν ἔμενον εἰς
Μοντρούζ... Ἦτο ἀνάγκη δι' αὐτὸν νὰ κατοι-
κήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν Μαίλι, ἐκεῖ ὅπου εἶνε ὅλη ἡ
ζωὴ καὶ ἡ κινήσεις τῶν ἐμπορικῶν συνοικιῶν.

— Ναι, ἀλλὰ μαγαζί; .. τί νὰ τὸ κάμῃς;
ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ ὁ Ῥίσιερ μετὰ δειλίας.

— Τί νὰ κάμω τὸ μαγαζί; τί νὰ κάμω τὸ
μαγαζί; ἐπανελάμβανεν ὁ κ. Σέβης ἐρυθρὸς ὡς
ὠδὸν τοῦ Πάσχχα, ἐνῶ ἡ φωνὴ του ἀνῆρχετο εἰς
τὴν ὑπάτην τῆς κλίμακας αὐτῆς... Διότι εἶ-
μαι ἔμπορος, κύριε Ῥίσιερ, ἔμπορος καὶ υἱὸς ἐμ-
πόρου!.. Ὡ! εἰξεύρω τί θὰ μοῦ εἰπῆτε· δὲν
ἔχω ἔμποριον. Ἀλλὰ ποῖος πταίει; Ἐὰν ἐκεῖνοι
οἱ ὁποῖοι μὲ περιώρισαν εἰς τὸ Μοντρούζ, εἰς τὰ
πρόθυρα τῆς Βικέτρης, ὡς ἂν κανένα ἀνάκτον, εἶχον
τὴν εὐφυΐαν νὰ μοῦ χορηγήσουν τὰ κεφάλαια
μιάς ἐπιχειρήσεως... — Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο

ὁ Ῥίσιερ κατῶρθωσε νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῷ σιγὴν
καὶ δὲν ἠκούοντο πλέον εἰμὴ θρύμματα συνδια-
λέξεως, οἷον: «μαγαζεῖον εὐρυχωρότερον... μὲ
ὑψηλὴν ὄροφὴν... ἀναπνέω καλλίτερα... σχέ-
δια περὶ τοῦ μέλλοντος... ὑπόθεσις γιγαν-
τιαία... θὰ ὀμιλήσω ὅταν εἶνε καιρὸς... πολ-
λοὶ θὰ ἐκπλαγῶσι».

Ἐνῶ δὲ ἤκουε τὰ διακεκομμένα ταῦτα τιμή-
ματα τῶν φράσεων ὁ Δελομπέλ ἐφαίνετο ἐπὶ
μᾶλλον καὶ μᾶλλον βυθιζόμενος εἰς τὴν μελέτην
τοῦ προὔπολογισμοῦ του, προσποιούμενος ἐμφαν-
τικῶς τὸν μὴ ἀκροώμενον. Ὁ Ῥίσιερ ἐν ἀμη-
χανίᾳ διατελῶν ἐρρόφα ἐκ διαλειμμάτων ὀλίγων
ζυθῶν διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ ταρχή του. Τέλος
ἀφοῦ ὁ κ. Σέβης ἐπραύνηθ' διὰ πολλοὺς λόγους,
ὁ γαμβρὸς του ἐστράφη μειδιῶν πρὸς τὸν ἐνδο-
ξον Δελομπέλ, οὕτως ἀντίκρυσε τὸ αὐστηρὸν
καὶ ἀπαθὲς βλέμμα ὅπερ ἐφαίνετο λέγων: «Καὶ
ἐγώ, λοιπόν;...»

— Ἄ, Θεέ μου! ἀλήθεια!.. ἐσυλλογίσθη
ὁ ταλαίπωρος Ῥίσιερ.

Ἀλλάξας τότε θέσιν καὶ ποτήριον ἐκάθησεν
ἀντικρὺ τοῦ ἠθοποιοῦ, ἀλλ' ὁ κ. Σέβης δὲν εἶχε
τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Δελομπέλ. Ἀντὶ ν' ἀπο-
μακρυνθῇ ὡς διακριτικὸς ἄνθρωπος, ἐπλησίασε
τὸ ποτήριόν του καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὴν συνδιά-
λεξιν μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὁ μέγας ἀνὴρ
ὅστις δὲν ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ ἐνώπιόν του, ἔθηκε
διὰ δευτέραν φορὰν ἐπιδεικτικῶς τὰ ἔγγραφα
εἰς τὸ θυλάκιόν του λέγων πρὸς τὸν Ῥίσιερ:

— Θὰ τὰ ἴδωμεν ἀργότερα.

Ἀλλὰ πράγματι ἐμελλον νὰ τὰ ἴδωσι πολὺ
ἀργὰ διότι ὁ κ. Σέβης διελογίσθη τὰ ἐξῆς:

«Ὁ γαμβρὸς μου εἶνε τὸσον ἀγαθόπιστος...
Ἄν τὸν ἀφήσω μόνον μὲ αὐτὸν τὸν ἀπατεῶνα,
Κύριος οἶδε τί θὰ τοῦ τραβήξῃ!»

Καὶ ἔμεινεν ὅπως τὸν ἐπιτηρῇ. Ὁ ἠθοποιός
ἦτο μανιώδης. Ν' ἀναβαλῇ δι' ἄλλην ἡμέραν;
Ἀδύνατον. Ὁ Ῥίσιερ πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀνακοι-
νώσῃ αὐτῷ ὅτι τὴν ἐπαύριον ἐμελλε ν' ἀναχω-
ρήσῃ ὅπως διέληθ' ἕνα μῆνα εἰς Σαβινύ.

— Ἐνα μῆνα εἰς Σαβινύ! εἶπεν ὁ κ. Σέβης
ἀπληγισμένος διότι ὁ γαμβρὸς του τοῦ διέφευγεν.
Καὶ ἡ ὑπόθεσις;..

— Ὡ, θὰ ἐρχομαι εἰς Παρισίους καθ' ἡμέ-
ραν... Ὁ κ. Γαρδινόζ θέλει νὰ ἰδῇ τὴν μικρὰν
του Σιδωνίαν...

Ὁ κ. Σέβης ἔσεισε τὴν κεφαλὴν· εὗρισκε τὸ
τοιοῦτο λίαν ἄτοπον. Ἡ ἐργασία πρέπει νὰ προ-
τιμᾶται ὅλων τῶν ἄλλων. Πρέπει νὰ εὕρισκεται
κανεὶς ἐκεῖ, παρῶν πάντοτε, ἄγρυπνος. Ποῖος
ἤξευρε; ἐξαφνα τὴν νύκτα ἠμπορεῖ νὰ ἐκοιμηθῇ
πυρκαϊά. Καὶ ἐπανελάμβανε μὲ ὕψος ἀποφθεγ-
ματικόν: «Τὸ 'μάτι τοῦ ἰδιοκτῆτου!.. ἔξευρεῖς
τί εἶνε, φίλε μου, τὸ 'μάτι τοῦ ἰδιοκτῆτου;»
ἐνῶ πλησίον αὐτοῦ ὁ ἠθοποιός ἔν ἐπίσης τὸ τα-

ζείδιον ἐκεῖνο οὐδαμῶς εὐηρέσσει, ἐστρογγύλευε τὰ χυνδρά του ὄμματ' ἀποδίδων εἰς αὐτὰ ἐκφρασιν ὀξείαν καὶ δεσποτικὴν, ἀληθῆ ἐκφρασιν ὄμματος δεσπότη.

Τέλος περὶ τὸ μεσονύκτιον τὸ τελευταῖον λεωφορεῖον τοῦ Μοντρούζ ἀπεμάχρυνε τὸν τυραννικὸν πενθερόν καὶ ὁ Δελομπέλ ἠδυνήθη νὰ λαλήσῃ.

— Ἐν πρώτοις τὸ πρόγραμμα, εἶπε, μὴ θέλων νὰ ἐπιληφθῆ ἀμέσως τῶν ἀριθμῶν καὶ μὲ τὸν μονύελον εἰς τὸν ὀφθαλμόν, ἐμφαντικός, ὡς νὰ εὐρίσκετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἤρξατο ἀναγινώσκων:

« Ὅσakis τις θεωρεῖ ψυχρῶς τὸν βαθμὸν τῆς παραλυσίας εἰς ὃν ἐξέπεσε ἡ δρμακτικὴ τέχνη ἐν Γαλλίᾳ, ὁσakis ἀναμετρά τις τὴν ἀπόστασιν ἧτις χωρίζει τὸ θέατρον τοῦ Μολιέρου... »

Καὶ οὕτω καθεξῆς ἦσαν πολλαὶ σελίδες τοιαῦται. Ὁ Ρίσιερ ἠκροάτο, ἐκμυζῶν τὴν καπνοσύριγγά του, μὴ τολμῶν νὰ κινήσῃ διότι κατὰ πάσαν στιγμὴν ὁ ἀναγινώσκων τὸν παρετήρει ἄνωθεν τοῦ μονύελου του διὰ νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν φράσεών του. Δυστυχῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ προγράμματος τὸ ζυθοπωλεῖον ἐκλείσεν. Τὰ φῶτ' αὐτοῦ ἤδη ἐσβέννυντο καὶ ὤφειλον ν' ἀπέλθωσι... Καὶ ὁ προὔπολογισμός... Συνεφώνησαν νὰ τὸν ἀναγινώσῃ καθ' ὅδον. Ἐσταμάτων ὑπὸ πάντα φανὸν ἡ λαμπτήρα φωτοαερίου. Ὁ ἠθοποιὸς ἐξέθετε τοὺς ἀριθμοὺς του. Τόσον διὰ τὴν αἴθουσαν, τόσον διὰ τὸν φωτισμόν, τόσον διὰ τοὺς ἠθοποιούς. Ἐπὶ τοῦ θέματος δὲ τούτου τῶν ἠθοποιῶν ἐπέμενε.

— Τὸ καλὸν εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιχειρήσιν εἶνε, ἔλεγεν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη πληρωμῆς μισθοῦ διὰ πρωταγωνιστὴν ὁ πρωταγωνιστὴς μας θὰ εἶνε ὁ Μπιμπῆς!... (Ὅσakis ὁ Δελομπέλ ἐλάλει περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀπεκάλει προθύμως ἑαυτὸν Μπιμπῆν...). Ὁ πρωταγωνιστὴς λαμβάνει μισθὸν εἴκοσι χιλιάδων φράγκων... Καὶ ἀφοῦ δὲν θὰ πληρώσῃτε τίποτε εἶνε ὡς νὰ βάλλετε εἴκοσι χιλιάδας εἰς τὴν τσέπην σας. Δὲν εἶνε ἀλήθεια;

Ὁ Ρίσιερ δὲν ἀπήντα. Εἶχε τὸ περίφροντι ἦθος καὶ τὸ ἐκστατικὸν βλέμμα ἀνθρώπου οὐ ὁνοῦς πλανᾶται εἰς ἄλλας σκέψεις. Εἶχεν ἤδη ἀναγνωσθῆ καὶ ὁ προὔπολογισμός, ὁ Δελομπέλ ὅστις ἔβλεπε μετὰ τρόμου πλῆσιάζουσαν τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ τῶν Καλογραιῶν, ἔβηκε τέλος εὐκρινῶς τὸ ζήτημα: ἤθελεν ἢ δὲν ἤθελε ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐπιχειρήσιν;

— Λοιπὸν... ὄχι! εἶπεν ὁ Ρίσιερ ἐμφυχρῶμενος ὑπὸ ἠρωικοῦ θαρρους, ὅπερ ἤρυετο πρὸ πάντων ἐκ τῆς γεινιάσεως τοῦ ἐργαστασίου του καὶ ἐκ τῆς ιδέας ὅτι ἡ εὐημερία τοῦ οἴκου του διεκυβεύετο. Ὁ Δελομπέλ ἐξεπλάγη. Ἐθεώρει τὴν ὑπόθεσιν ὀριστικῶς τελειωμένην καὶ προσέβλεψε

τὸν μεθ' οὗ συνωμίλει μὲ ὀφθαλμοὺς διεσταλμένους ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

— Ὅχι, ἐπανελάθεν ὁ Ρίσιερ... Δὲν δύναμαι νὰ πράξω ὅ, τι μοῦ ζητεῖτε... ἰδοὺ διατί Βραδέως δὲ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῶ νωθρότητος ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ὠμολόγησεν ὅτι δὲν ἦτο πλούσιος. Καίπερ σινεταίρος σημαντικοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου δὲν εἶχεν ἐν τούτοις χρήματα διαθέσιμα. Ὁ Γεώργιος καὶ αὐτὸς ἐλάμβανον κατὰ μῆνα ποσὸν τι ἐκ τοῦ ταμείου. Ἐπειτα μετὰ τὸν ἰσολογισμόν κατὰ τὴν λήξιν τοῦ ἔτους διενέμοντο τὰ κέρδη. Ἡ ἐγκατάστασις του τοῦ ἐστοίχισεν ἀκριβὰ: εἶχεν ἐξαντλήσῃ εἰς αὐτὴν πᾶσαι τὰς οἰκονομίας του, ὑπολείποντο δὲ τέσσαρες μῆνες μέχρι τοῦ ἰσολογισμοῦ. Πόθεν θὰ ἐλάμβανε λοιπὸν τὰς 30,000 φράγκα, αἵτινες ἀπητοῦτο ἀμέσως διὰ τὴν ἀγοράν τοῦ θεάτρου; Ἄλλως τε ἡ ἐπιχειρήσις ἐνδεχόμενον ἦτο καὶ νὰ μὴ εὐδοκιμήσῃ.

— Ἀδύνατον!... ὅταν εἶνε εἰς τὸ μέσον ὁ Μπιμπῆς!

Καὶ λέγων ταῦτα ὁ ταλαίπωρος Μπιμπῆς ἐπεδείκνυε τὸ παράστημά του: ἀλλ' ὁ Ρίσιερ ἦτο ἀμετάπειστος καὶ πάντα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Μπιμπῆ συνετρίβοντο κατὰ τῶν αὐτῶν ἀρνήσεων: « Ἀργότερα, μετὰ δύο, μετὰ τρεῖς ἔτη, δὲν σου λέγω... »

Ὁ ἠθοποιὸς ἐπάλαισεν ἐπὶ πολὺ ὑπερασπίζων πεισματωδῶς τὸ ἔδαφος.

Προέτεινε νὰ καταρτίσῃ ἐξ ἀρχῆς νέον προὔπολογισμόν... Ἐνδεχόμενον ἦτο ν' ἀποκτήσῃ τὰ πράγματα εὐθιγότερα: « Ἄθ' εἶνε πάντοτε πολὺ ἀκριβὰ δι' ἐμέ, εἶπε διακόπτων ὁ Ρίσιερ. Τὸ ὄνομά μου δὲν μοῦ ἀνῆκει ἀνήκει εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν. Δὲν ἔχω δικίωμα νὰ τὸ ἀναμείξω: φαντασθῆτε νὰ χρεωκοπήσω! » Καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμε προφέρουσα τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν.

— Ἄλλ' ἀφοῦ θὰ εἶνε τὰ πάντα εἰς τὸ ὄνομά μου, ἔλεγεν ὁ Δελομπέλ, ὅστις δὲν εἶχε τοιούτους δισταγμούς. Καὶ ἐδοκίμασε τὰ πάντα ὅπως τὸν πείσῃ, ἐπεκαλέσθη τὰ ἱερὰ συμφέροντα τῆς τέχνης, προσέβη μέχρι τοῦ νὰ ὀμιλήσῃ καὶ περὶ τῶν νεανίδων ἠθοποιῶν, ὧν τὰ προκλητικὰ βλέμματα...

Ὁ Ρίσιερ ἀνεκαγχᾶσεν:

— Ἐλα δά!... τί κἄθησαι καὶ λέγεις, καὶ μένε καὶ σύ!... Ἀησμονεῖς ὅτι εἴμεθα ἀμφοτέροι ἐγγαμοὶ καὶ ὅτι μάλιστα εἶνε πολὺ ἀργὰ καὶ αἰ σύζυγοί μας μας περιμένουν;... Δὲν πιστεύω νὰ δυσηρεστήθῃς, αἰ; Ἐννοεῖς ὅτι δὲν ἦτο ἀρνήσις ἐκ μέρους μου... Νὰ σοῦ εἰπῶ! Ἐλα νὰ μὲ ἰδῆς μετὰ τὸν ἰσολογισμόν... Ἄθ' τὰ ἔξαναίποῦμεν. Ἄ! νὰ καὶ ὁ μπάρμπα Ἀχιλλεὺς ὁποῦ σβύνει τὰ φῶτα... Λοιπὸν ἀποσύρομαι... Καλὴ νύκτα!

Είχε παρέλθῃ ἤδη ἡ πρώτη μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὅτε ὁ ἠθουπιὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν κατοικίαν του.

Αἱ δύο γυναῖκες τὸν ἀνέμενον ἐργαζόμεναι ὡς πάντοτε, ἀλλὰ μετὰ τινος πυρετώδους ζωηρότητος ἀσυνήθους εἰς αὐτάς. Κατὰ πάσαν στιγμὴν ἡ μεγάλη ψαλὶς δι' ἧς ἡ κυρία Δελομπέλ ἔκοπτε τὰ ἐκ κασσιτέρου σύρματα κατελαμβάνετο ὑπὸ παραδόξου φρικιάσεως, οἱ δὲ μικροὶ δάκτυλοι τῆς Ποθητῆς καταγινομένοι εἰς τὴν προσαρμογὴν καὶ διευθέτησιν κοσμημάτων τινος ἐκινούντο μὲ τὴν ταχύτητα, ὥστε προὔκालον τὸν ἰλιγγόν. Τὰ ἐνώπιόν της ἐπὶ τῆς τραπέζης ἰτεθειμένα μακρὰ πτερὰ τῶν παραδεισείων ἐφάνιντο καὶ αὐτὰ ἐπίσης ἔχοντα στίλβην καὶ καὶ χρῶμα λαμπρότερον ἢ κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας. Διότι κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἶχε κατασκηνώσει αὐτοῖς ἡ ὠραία ἐπισκέπτρια, ἡ καλουμένη Ἑλπίς. Εἶχε λάβῃ τὸν μέγαν κόπον ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῆς πέμπτης ὁροφῆς διὰ τῆς ζοφερᾶς κλίμακος, νὰ διανοίξῃ τὴν θύραν τῆς μικρᾶς κατοικίας διὰ νὰ ῥίψῃ ἐντὸς αὐτῆς φωτεινὸν βλέμμα. Ὅσας ἀπογοητεύσεις καὶ ἀν' ὑπέστη τις εἰς τὸν βίον του, πάντοτε ἀποθαμβοῦται ἐκ τῶν μαγικῶν ἐκείνων ἀστραπῶν.

— "Αἱ ἀν' ἐπετύγχανεν ὁ μπαμπὰς σου!.. ἔλεγεν ἐκάστοτε ἡ κυρία Δελομπέλ, συνοψίζουσα οἰονεὶ πλῆθος εὐδαιμόνων λογισμῶν, εἰς οὓς ἀφίετο ἡ ῥέμβη της

— Θὰ ἐπιτύχῃ, μαμμά, μὴ ἀμφιβαλλῃς. Ὁ κ. Ῥίσελ εἶνε τόσο καλός!.. ἐγὼ σοῦ ἐγγυῶμαι δι' αὐτόν. Καὶ ἡ Σιδωνία ἐπίσης μὰς ἀγαπᾷ, μολονότι μετὰ τὸν γάμον της φαίνεται ἀμελής πρὸς τοὺς φίλους της... Ἀλλὰ πρέπει κανεὶς νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς περιστάσεις... Ἐπειτα, ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τί ἔπραξεν αὐτὴ χάριν ἐμοῦ.

Καὶ ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει ἐκείνου ὅπερ ἡ Σιδωνία εἶχε πράξῃ χάριν αὐτῆς, διεξῆγεν ἔτι μᾶλλον πυρετώδως τὸ ἔργον της. Οἱ δάκτυλοί της ἠλεκτριζόμενοι ἐκινούντο μετὰ διπλασίας ταχύτητος. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔτρεχον ὀπισθεν πρᾶγματός τινος φευγαλέου, ἀνερίκτου, οἷον ἡ εὐδαιμονία ἢ ὁ ἔρωσ τινὸς μὴ ἀνταγαπῶντος.

« Καὶ τί ἔπραξε χάριν σοῦ; » ὤφειλε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ἡ μήτηρ της· ἀλλ' ὅ, τι ἔλεγε ἡ θυγάτηρ της δὲν τὴν ἐνδιέφερε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, διότι ἐσυλλογίζετο τὸν μέγαν αὐτῆς σύζυγον.

(Ἐπειτα συνέχεια)

Αἱ παρατηρήσεις, αἱ σκέψεις, τὰ γνωμικά, δὲν διδάσκουσιν—ἐξηγοῦσι μόνον καὶ παραμυθοῦσι.

*

Μὴ ζῆτει παρὰ τῶν κακῶν τὸν λόγον δι' ὃν πράττουν τι· δὲν ἔχουν λόγους, ἔχουν μόνον προφάσεις.

Ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ φύλλου ἀρχόμεθα δημοσιεύοντες λίαν ἐνδιαφερούσας ἱστορικὰς εἰδήσεις περὶ τῶν παλαιωτάτων ἐκκλησιῶν τῶν Ἀθηνῶν, ληφθείσας ἐξ ἀνεκδότου ἔτι ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιολογικῆς μελέτης φερούσης τὸν τίτλον *Χριστιανικαὶ Ἀθῆναι* καὶ εὐμενῶς παραχωρηθείσας ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ ἐπιφανοῦς συγγραφέως πρὸς ὃν ὁμολογοῦμεν ἐπὶ τούτῳ πλείστας χάριτας. Σ. τ. Δ.

Αἱ ΠΑΛΑΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

ΤῶΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Ἐπὶ τῆς ἀπὸ Ἀρείου Παγίου ἐντεῦθεν εἰς τὰ κάτω τῆς πόλεως ἀγούσης ὁδοῦ, ὑπῆρχεν ὀκτάπτερος ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τιμωμένη ἐκκλησία, ὅπου τὸ πάλαι ἴδρυτο τῶν δώδεκα θεῶν ὁ βωμός. Τὸ ἱερόν αὐτὸ κτίσμα ἀνηγέρθη κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐν ὀκταγώνῳ σχῆματι κτισθείσης ἐκκλησίας (315-317), τῆς διὰ τὴν περισσὴν αὐτῆς περιχρῶσιν κληθείσης «χρυσοῦν Κυριακόν» (Dominicum aureum).

Τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων αἱ βάσεις σώζονται μέχρι τοῦ νῦν, ἀν καὶ ἡ μεταγενεστέρα οἰκοδομὴ παρεμόρφωσε τὴν ἀρχικὴν διαγραφὴν ὅμοια κτίσματα ἦσαν ὁ παλαιὸς ὀκτάγωνος ναὸς τῆς Ἀναστάσεως ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐγερεθεὶς ὑπὸ τῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης (337-355), καὶ ὄνακταινισθεὶς παρὰ τῆς ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει ἡσυχαζούσης αὐγούστας Ἀθηναίδου Εὐδοκίας· ἡ ἐν Ναζιανζῷ τῆς Καππαδοκίας ὀκτάγωνος ἐκκλησία, ἡ κτισθεῖσα παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Γρηγορίου (370), πατρός Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ· καὶ ἡ σύγχρονος σχεδὸν ἐκκλησία τοῦ ἐν Μεδιολάνεις ἁγίου Λαυρεντίου (380). Ὅμοια ἦσαν καὶ τὸ ἐν Ῥαβέννῃ ὀκτάγωνον βαπτιστήριον τῶν Ὀρθοδόξων οὕτω καλούμενον (425), τὸ τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Κολυμβήθρας· καθὼς καὶ τὸ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἴδρυθὲν μαρτύριον τοῦ ἁγίου Βιταλίου (547).

Τοῦ εὐκτηρίου τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τὸ ὀκτάγωνον σχῆμα δὲν σημαίνει ὅτι ἐκτίσθη ἐν προτέρᾳ τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ ἐποχῇ, ὅτε ἐπεκράτει ὁ ἰδιάζων αὐτὸς ρυθμὸς. Πρῶται χριστιανικαὶ ἐκκλησῖαι ἐν Ῥήναις ἦσαν αἱ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἐξ ἔθνικων ναῶν μεταποιηθεῖσαι, ναὶ δὲ ἐκτίσθησαν ἐπὶ αὐγούστας Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας λήγοντος Ἡ' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς· ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἄλλοτε ἄλλως, δρομικαί, ὀκτάγωνοι ἢ τρουλλωταί.

ΑΓΙΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Ἐν τῇ ἐκείνῃ τῆς ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων πρὸς τὰ κάτω τῆς πόλεως ὁδοῦ, τῆς νῦν καλουμένης ὁδοῦ Στοῶν, ἐπὶ τῇ ἀναστομῶσει